

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. október 24.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI

A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A vizsgázó teljesítményének értékelésére nem lehet hatással, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli az esszé és esetelemzés megoldásának lehetséges tartalmi összetevőit. Az ettől eltérő jó megoldást is el kell fogadni.

A dolgozatot piros színű tollal kell javítani és a tanári gyakorlatnak megfelelően jelölni a súlyosabb helyesírási, nyelvhelyességi stb. hibákat.

A feladatok alatt található négyzetben az elérhető maximális pontszám van feltüntetve, az értékelő a mellette lévő üres négyzetbe írja az általa megállapított pontszámot.

Egyes esszéfeladatoknál a tanuló két téma közül választhat, de csak az egyik kidolgozásáért jár pont. Ha tévedésből mindkét feladatot megoldja a vizsgázó, és nem jelöli áthúzással, melyiket értékeljék, az érettségi dolgozatot javító tanár dönti el, hogy melyik feladat kidolgozásáért jár több pont, és azt veszi figyelembe.

Ha bármely feladat értékelésénél a témataartás-kompetenciát nulla ponttal értékeli a javító, azaz úgy ítéli meg, hogy a vizsgázó nem a megfogalmazott feladatot oldotta meg, a feladat egészének értékelése nulla pont, más kompetenciára vagy szempontra nem adható pont.

Egyes feladatoknál a könnyebb differenciálás érdekében a feladat részpontszámainak összegét osztani kell kettővel.

Előfordulhat, hogy a fél pontok megítélése miatt a vizsgázó összpontszáma nem lesz egész szám. Ebben az esetben kerekíteni kell. A kerekítést nem feladatonként, hanem a feladatonként elért pontok összeadása után kell elvégezni a végső pontszám megállapításához!

Az értékelő tanár a javítás, értékelés után kitölti a vizsgázó összpontszámát tartalmazó táblázatot.

I. rész

Társadalomismeret és jelenismeret

1. Esszé

Szemponatok, kompetenciák	A) A társadalmi szerződés működése a modern demokráciákban	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, tématarítás	A válasz valóban a modern kori társadalmi szerződés működésére fókuszál.	2
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A vizsgázó a feleletében lényeges elemeket emel ki. Meghatározza a társadalmi szerződés fogalmát. Például: a bizonytalan körülmények, a kiszolgáltatottság arra indítja az embereket, hogy biztonságuk érdekében egy társulási szerződéssel önként létrehozzák a szervezett társadalmat, illetőleg az államot, lemondva természetes jogaikról vagy azok egy részéről. Utal arra, hogy az eredeti gondolat értelmében a hatalom képviselői leválthatók, ha nem látják el megfelelően a szerződésben vállalt feladataikat. A modern demokráciák lényege éppen az, hogy a leválthatóságot törvények szavatolják. A választásokon minden állampolgár kinyilváníthatja a véleményét, ráadásul úgy, hogy ezért a véleményéért nem vonható felelősségre. Ezt a választások titkossága biztosítja. A társadalmi szerződés betartását még a hatalmi ágak szétválasztása, az egymást kölcsönösen ellenőrző rendszerek szavatolják. Ilyenek például: az országgyűlésnek felelős kormány, a minősített többséget igénylő törvények léte, a fékek és ellensúlyok rendszere, a kisebbségi szószóló (ombudsman) intézménye, az alkotmánybíróság, a civil szervezetek, a társadalmi nyilvánosság.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A szövegből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a társadalmi szerződés mai értelmezését illetően. Használja például a demokrácia, a parlamentarizmus, a titkos választás, az általános választójog, az erőszak monopóliuma, a hatalmi ágak szétválasztása, a társadalmi kontroll, a nyilvánosság, a fékek és ellensúlyok rendszere, az ombudsman kifejezéseket.	3
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Például vázolja a polgári demokráciához vezető történelmi utat, vagy kiindulhat a jelenkori demokráciák működésének jellemzéséből is.	3
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt. Életszerű példákat hoz. Legalább két, a médiából vagy saját környezetéből megismert mintát említ.	2

médiából ismert példák alkalmazása)		
Összesen		15

Szemponatok, kompetenciák	B) Az életünk során betöltött társadalmi szerepek	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témátartás	A tanuló válaszában valóban a társadalmi szerepek problémakörére fókuszál.	2
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A vizsgázó a feleletében lényeges elemeket emel ki. Meghatározza a társadalmi szerep fogalmát. Pl.: a társadalmi státushoz kapcsolódó elvárásokat, normákat és az ezeknek megfelelő tipikus magatartásformákat összefoglaló néven szerepek nevezük. Minden státuszhoz a társadalom által meghatározott általános viselkedésforma tartozik, amelyet a környezet elvár az egyéntől. Külső követelményként jelenik meg, amelyet jól vagy rosszul az egyénnek teljesítenie kell. A követelmény(rendszer) sokszor független a személy tulajdonságától. A különböző életkorokhoz, élethelyzetekhez különböző szereptípusok tartoznak. Pl.: gyerekszerep, diákszerep, szülői szerep, nyugdíjas szerep, munkahelyi szerepek, főnök-beosztott szerepek. A vizsgázó bemutatja, hogy egyszerre több szerepet is betöltünk, ezek mindegyikéhez saját, speciális elvárások tartoznak. Abból, hogy olyan szerepek teljesítését is elvárják tőlünk, amelyekben nem érezzük jól magunkat, illetve abból, hogy egyszerre több szerepet is alakítunk, szerepkonfliktusok következhetnek. A vizsgázó írhat ezek jelentkezéséről, illetve megoldási módjairól is.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A szövegből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a társadalmi szerep fogalmával, tartalmával kapcsolatban. Használja a szocializáció, a társadalmi státusz, a normarendszer, a szerep, a szerepelvárás, a szerepkonfliktus, az életkori, a nemi, a munkahelyi, a családi stb. szerep kifejezéseket.	3
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Például a vizsgázó megközelítheti a kérdést diakrón és szinkrón nézőpontból egyaránt.	3
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt. Életszerű példákat hoz. Legalább két, a médiából vagy saját környezetéből megismert mintát említ.	2
Összesen		15

2. Forráselemzés

Szemponatok, kompetenciák	Fiatalkori devianciák	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témataratás	A vizsgázó valóban a címben megjelölt témáról ír.	1
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A vizsgázó meghatározza a deviancia szó jelentését. A deviancia az adott társadalomban elfogadott normáktól való eltérés. Ennek speciális formája a fiatalkori deviancia. Az ifjúság életkora miatt még az értékválasztások küszöbén áll, így különösen kitett a deviáns szubkultúrákhoz való csatlakozás lehetőségének, veszélyének. Ír arról, hogy a rendszerváltást megelőzően a társadalmi berendezkedés sokkal zártabb volt. Ez jelentősen akadályozta az információhoz való jutás lehetőségét, illetve a fennálló hatalom politikai szempontból ellenezte a különböző szubkultúrák létrejöttét, az azokhoz való csatlakozás lehetőségét. Így hatásuk a korabeli fiatalságra korlátozott volt. A demokráciában és a vele együtt járó fogyasztói társadalomban a lehetőségek tágabbra nyíltak a különböző, akár deviáns szubkultúrákhoz való csatlakozás terén is. Az életmód és értékrend változásával együtt csökkent a tágabb, társadalmi, és a szűkebb, szülői kontroll lehetősége. A társadalmi normáktól való jelentős eltérést hirdető csoportok könnyen szerveződnek, a fiatalok számára egyszerűen elérhetőek (vö. virtuális tér), így létükkel lehetőséget teremtenek a szülői generációtól eltérő, attól markánsan megkülönböztethető, a különbséget jól felmutató csoporthoz való tartozásra. Ez a fiatal számára egyszerre adja a valahová tartozás és az idősebb generációktól való elkülönülés élményét. Az esetek egy részében ez deviáns viselkedésmódokban (drog- és alkoholfogyasztás, kiskorúak dohányzása) ölt testet.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A válaszból megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a fiatalkori devianciák témakörében. Használja a generációs probléma, a normáktól való eltérés, a vonatkoztatási csoport, a kortárs hatás, a függőségek, az életkori sajátosságok, a fogyasztói társadalom, a szubkultúra, a kötelező normák, a normaválasztás, a komfortérzet, az elektronikus médiumok, a közösségi média, a deviáns viselkedésformák, a drog- és alkoholfogyasztás, a függőség, a teljesítménykényszerek stb. kifejezéseket.	2
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Például összehasonlítja a téma szempontjából a rendszerváltás előtti	1

	és utáni helyzetet, vagy jellemzi, hogyan hat napjaink fogyasztói társadalma az ifjúságra.	
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt. Életszerű példákat hoz. Említ a médiából vagy saját környezetéből megismert példákat is.	1
	Összesen	10

3. Elemzés

Szemponatok, kompetenciák	A kiégés társadalmi-gazdasági okai	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	1
A feladat megértése, témataartás	A vizsgázó válaszában a feladatban megjelölt témáról ír.	1
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	Bemutatja a kiégés (burnout szindróma) kialakulásának, lezajlásának folyamatát. A cikk nyomán utal arra, hogy bizonyos foglalkozások esetében, általában ott, ahol sok emberrel kell kontaktusba kerülni, nagyobb a kitétség, de a probléma tulajdonképpen bármely társadalmi szerepben (család, munkahely, iskola) is megjelenhet. Vázolja, hogy a piacgazdaságra való áttérés újfajta teljesítménykényszereket támasztott. Ilyenek a termelés és a munkatempó állandó növekedése, a munkaerő-konkurencia erősödése. Ezek erősítik a munkanélküliségtől való félelmet, így tovább növelik a kiégés kockázatát és lehetőségét. Ír a megelőzés lehetőségeiről: tudatos(abb) életstratégia kialakítása, életmódváltás, hatékony időgazdálkodás stb.	2
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A válaszból megállapítható, hogy a vizsgázó a témakörrel megfelelő tárgyi tudással rendelkezik. Használja például a túlterheltség, a stressz, a munkahelyi viszonyok, a teljesítménykényszerek, az életmód, a piaci kihívások, a munkaerő-piaci verseny, a gazdasági válság, a fokozott erőfeszítés, az önreflexió, az életpálya, az életmód, a társadalmi elvárások kifejezéseket.	2
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt. Életszerű példákat hoz. A médiából vagy saját környezetéből megismert példákat is említ.	1
	Összesen	7

4. Fogalmak párosítása**5 pont**

1)	Korfa	D
2)	Nyers házasságkötési arányszám	F
3)	Teljes termékenységi arányszám	C
4)	Természetes szaporodás	A
5)	Mortalitás	G

Minden helyes válasz 1 pont. A fogalmakhoz csak egy betűjel írható.

5. Adatelemzés**6 pont**

- a) 1. diagram: **A** adatsor
2. diagram: **C** adatsor
3. diagram: **B** adatsor

Hibátlan megoldás esetén 1 pont adható.

- b) A legnagyobb növekedés 7,5-szeres. (C adatsor)
Helyes megoldás 1 pont.

- c) Lehetséges okok:

- Az utóbbi évtizedben jelentősen megnőtt az internet elérésére alkalmas eszközök száma a lakosság körében.
- Folyamatosan javult (javul) az internet-lefedettség Magyarországon.
- Folyamatosan emelkedik az internet-előfizetők száma.
- Egyre elterjedtebb az ingyenes internet-elérési lehetőség (free wifi).
- Növekedik a bizalom a távvásárlás iránt.
- A jelzett időszak nagyobb részében általánosságban is nőtt a lakosság fogyasztása.
- Bővült az e-kereskedelem kínálati oldala.
- Az interneten intézhető vásárlás kényelmes.
- A kiszállítást végző cégek törekednek arra, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak a lakossági igényekhez.

Bármilyen, tartalmában megfelelő ok elfogadható.

4 elfogadható ok: 2 pont

2-3 elfogadható ok: 1 pont

0-1 elfogadható ok: 0 pont

- d) Lehetséges tanácsok a veszély elkerülésére:

- Csak megbízható forgalmazótól vásároljon!
- Olvasson vásárlói visszajelzéseket!
- Vásárláskor csak a legszükségesebb adatait adja meg!
- Mindig olvassa el a vásárlói feltételeket tartalmazó tájékoztatókat!
- A számítógépén használjon tűzfalat, vírusirtó programokat!
- Résztesítse előnyben a személyes átvétel lehetőségét!

- Gondoljon a reklamációra! Olyan céget részesítsen előnyben, amelynek az ügyfélszolgálati irodája elérhető távolságban van!
- Az ár-érték arányon kívül vegyen figyelembe más szempontokat is, hiszen az ár nem minden!

Bármilyen, tartalmában megfelelő tanács elfogadható.

4 elfogadható tanács: 2 pont

2-3 elfogadható tanács: 1 pont

0-1 elfogadható tanács: 0 pont

6. Keresztrejtvény – fogalmak meghatározása

5 pont

Vízszintes 2.:	MUNKASZERZŐDÉS
Vízszintes 6.:	MOTIVÁCIÓS LEVÉL
Vízszintes 9.:	JÖVEDELEMADÓ
Függőleges 3.:	ÖNÉLETRAJZ
Függőleges 16.:	JÁRULÉK

Minden helyes válasz 1 pont.

7. Betűszók feloldása

3 pont

a) NATO:

- North Atlantic Treaty Organization
Észak-Atlanti Szerződés Szervezete
- A nyugat-európai és észak-amerikai államokat tömörítő katonai szövetségi rendszer.

b) UNESCO:

- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete
- A tevékenységének célja a béke és biztonság fenntartásának elősegítése a nevelés, a tudomány és a kultúra által.

c) FAO

- Food and Agriculture Organization of the United Nations
Az Egyesült Nemzetek Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete
- A tevékenységének célja a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés és az élelmezés biztonságának megteremtése.

A helyes magyar szómagyarázatért és/vagy meghatározásért 1 pont adható.

Minden helytálló meghatározás, amely azt mutatja, hogy a vizsgázó tisztában van az adott szervezet működésének lényegével, elfogadható.

8. Érvelés

4 pont

Lehetséges érvek az idősek otthona mellett:

- 24 órás odafigyelés, szakszemélyzet jelenléte.
- Teljes ellátás.

-
- Szociális igények kielégítése, kortárs társaság.
 - Nem kell, hogy emiatt megszakadjon a családdal, rokonokkal, barátokkal való kapcsolat.
 - Szervezett programok.

Lehetséges érvek az otthoni idősgondozás mellett:

- A megszokott, ismert környezet biztosítása.
- Nem kell kiszakadni a megszokott életritmusból.
- Az idős ember úgy érzi, hogy továbbra is családban él.
- Nagyobb szabadság (ameddig az idős ember élni tud vele).

Minden helytálló érv elfogadható. Nem szükséges, hogy a vizsgázó állást is foglaljon a kérdésben! Elfogadott érvenként 1, érvcsoportonként 2, összesen 4 pont adható! (Azaz nem lehet az egyik állítás mellett 3 és a másik állítás mellett 1 érvvel elérni a maximális 4 pontot!)

II. rész

Gazdasági és pénzügyi ismeretek

1. Igaz-hamis

5 pont

- a) H (Hamis)
A kibocsátó a határidő lejártakor **a kötvényt** vásárolja vissza.
- b) H (Hamis)
A kötvény kibocsátója a kötvény után **kamatot** fizet.
- c) H (Hamis)
A **THM a kamaton kívül több más költséget is tartalmaz**. Pl.: a hitelhez kapcsolódó díjakat, a jutalékokat, a költségeket és az adókat.
- d) H (Hamis)
A jövedelmet terhelő szja **nem** vagyoni típusú adó. Vagyonadó az építményadó, a telekadó, a luxusadó.
- e) I (Igaz)
Magyarországon az áfa mértéke **nem minden termékre és szolgáltatásra 27%**, hiszen léteznek alacsonyabb áfakulcsos termékek, és áfamentes szolgáltatások is.

Bármilyen, tartalmában megfelelő indoklás elfogadható.

Csak a helyes válasz és a hozzá tartozó elfogadható indoklás esetén adható 1 pont.

2. Forráselemzés

Szemponatok, kompetenciák	Hiperinfláció	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	Az elemzés nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített.	1
Tématartás, lényegkiemelés, probléma-központúság	A vizsgázó valóban a hiperinfláció lehetséges okaival és következményeivel foglalkozik.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása a szakmai nyelv felhasználásával	<p>A vizsgázó bemutatja a hiperinfláció fogalmát, kialakulásának és felszámolásának lehetséges okait. Megfogalmazza, hogy a havi 50%-nál nagyobb árszínvonal-emelkedést hiperinflációnak nevezünk. A pénz értéktelenné válik, nem látja el vagyontartási, értékmérő és csereeszköz szerepét. A legtöbb hiperinflációt az indítja el, hogy az államnak nincs elegendő bevétele.</p> <p>A költségvetési hiányt hitelekből fedezik. Ha egy állam nem tud hitelt felvenni, például mert a hitelezők túl kockázatosnak tartják a hitelnújítást, akkor kénytelen növelni a pénzkibocsátást, vagyis pénzt nyomtatni. Ha a jegybank megfelelő (arany-, áru- vagy egyéb) fedezet nélkül nyomtat pénzt, akkor az elértéktelenedik, ami inflációt okoz. Emiatt az adóbevételek reálértéke csökken, a hiány tovább emelkedik, ezért az állam kénytelen még több pénzt kibocsátani, ami tovább gerjeszti az inflációt. A folyamat öngerjesztő, a végeredmény hiperinfláció.</p> <p>Hiperinfláció esetén a lakosság nagy része a vagyonát nem hajlandó a nemzeti fizetőeszközben tartani, hanem valami más megtakarítási formát preferál. Ez lehet: arany, műtárgy, stabilnak tartott valuta. Emellett aki pénzhez jut, ahelyett hogy megtartaná, azonnal befekteti/elkölti, hogy az infláció miatt minél kevesebb veszteséget realizáljon. A népesség nagy része már nem a nemzeti valutában számol, hanem más egyenértékesített, stabilnak tartott külföldi valutában. Az eladók sokszor az árakat is már ebben a valutában szabják meg.</p> <p>A vizsgázó kitér arra, hogy a magyar kormány egy új valuta bevezetésével (forint) és a költségvetés szigorú felügyeletével tudott úrrá lenni a hiperinfláción.</p>	6
Önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt.	1
Összesen		10
Összesen/2		5

3. Esszé

Szemponatok, kompetenciák	Állam és gazdaság	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	Az elemzés nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített.	1
Témataratás, lényegkiemelés, probléma-központúság	A vizsgázó az állam és a gazdaság szereplőinek a kapcsolatát elemzi.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása a szakmai nyelv felhasználásával	Bemutatja az államnak a gazdaság alakításában betöltött szerepét, lehetőségeit, eszközeit. Megfogalmazza, hogy az állam maga is szereplője a gazdasági életnek. Megrendeléseivel élénkítheti a gazdaságot, növelheti a foglalkoztatást, beruházásokat, fejlesztéseket támogathat vagy valósíthat meg, így elősegítve a gazdaság fejlődését, illetve ezzel ellentétes magatartást is tanúsíthat. Az állam nagy ellátórendszereket működtet (oktatás, egészségügy, honvédelem, katasztrófavédelem stb.), ezek ellátási színvonala visszahat a gazdaságra. Emellett olyan vállalkozásokat, közösségi feladatokat támogat, amelyek üzemeltetése az ország működése szempontjából elengedhetetlen, de dotáció nélkül veszteségesek lennének (közösségi közlekedés, kultúra, művészetek). Ez a szerepvállalás kihat a foglalkoztatásra, illetve a gazdaság fejlesztésére, a munkaerő újratermelésére.	6
Önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt.	1
Összesen		10
Összesen/2		5

4. Ábraelemzés

Szemponatok, kompetenciák	A háztartások bruttó jövedelme a települések típusa szerint!	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	Az elemzés nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített.	1
Témataratás, lényegkiemelés, probléma-központúság	A vizsgázó valóban a jövedelmkülönbségek bemutatásával foglalkozik. Ismeri a bruttó jövedelem kifejezést.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása a szakmai nyelv felhasználásával	A vizsgázó megállapítja/kiszámítja az átlagos bruttó jövedelmet. (=1567,25, nem kötelező adat.) Bemutatja az átlagtól eltérő jövedelmi szinteket a települések típusa szerint. Megállapítja, hogy a fővárosi háztartások egy főre jutó éves átlagos bruttó jövedelme 2016-ban csaknem ~27%-kal haladta meg az országos átlagot. A megyeszékhelyeken és a megyei jogú városokban ez az	6

	érték csupán ~2% volt. A többi városban ~12%-kal, míg a községekben ~17%-kal maradt el az országos átlagtól. A bruttó bért általánosan terhelő levonások: a személyi jövedelemadó, a nyugdíjjárulék, az egészségbiztosítási járulék, valamint a munkavállalói járulék. (A levonások mértékét nem kell meghatározni!)	
Önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és meg is indokolja azt.	1
Összesen		10
Összesen/2		5